

اداره پست کرمان

میعاد ماجدی

۱۳۹۹ خورشیدی

اداره پست و تلگراف در سال ۱۲۸۵ هجری قمری (برابر با ۱۲۴۵ شمسی) توسط وزارت داخله (وزارت کشور آن زمان) به مجلس شورای ملی معرفی شد

در کرمان نخستین «اداره پست خانه» در سال ۱۲۸۷ قمری برابر با ۱۲۴۷ شمسی تأسیس شد و شخصی به نام شوکت الوزاره به مدت ۱۱ سال ریاست این اداره را عهده دار شد. بعدتر جعفر میرزا از سال ۱۲۹۸ قمری (۱۲۵۸ شمسی) تا سال ۱۳۰۵ قمری (۱۲۶۵ شمسی) به مدت ۷ سال عهده دار این مسئولیت بود.

این اداره در خانه ای در خیابان شریعتی (فعلی) حد فاصل کوچه برق و خیابان شهید چمران (شمالی-جنوبی) مستقر بود.

در آغاز کار پرسنل آن مرکب از سه تا چهار نفر بود. یکی از این افراد مرسولات و امانات سفارشی را به وسیله ترازویی که جلوی اش قرار داشت توزین می کرد، رسید آن را به ارائه کننده تحویل می داد و مبلغی بابت "حق پست" دریافت می کرد.

سپس پاکات و امانات را در کیسه های مخصوص جای داده ، در زمان معین توسط افراد خاص که به آنان پیک پست یا پستچی می گفتند سوار بر اسب یا قاطر به مقصد روانه می شدند. تا اینکه در سال ۱۳۰۴ هجری قمری (۱۲۶۴ شمسی) سیم تلگراف از تهران به کرمان کشیده شد و ماموران مربوطه پیام ها را با علائمی به نام (مرس) به تهران و از تهران به دیگر نقاط مملکت مخابره می کردند. انگلیسی ها هم برای امور مخابراتی خود ، سیم تلگرافی از اروپا به تهران و از تهران از طریق کرمان و زاهدان به هندوستان که هنوز تحت الحمایه ی آنان بود کشیده بودند و دستگاههای مخابراتی بین راهی در کرمان در خانه ای متعلق به مرحوم کیخسرو کیانیان (واقع در کوی زریسف) نصب شده بود. محل آن را هم تلگرافخانه (هندواروپ) می نامیدند و جالب است بدانیم که اشخاص مهم و سرشناس و طراز اول کرمان در آن روزگاران پیام های مهم و محرمانه ی خود را به انگلیسی ترجمه و از همین طریق به تهران یا دیگر نقاط مخابره می کردند. در همین سالها بود که شخصی به نام میرزا عبدالکریم خان سرتیپ «وصال» که از نوادگان وصال شیرازی بود به ریاست پست و تلگراف ایالت کرمان منصوب گردید. بعد از او فرزندان رئیس پست و تلگراف ایالت کرمان شد.

در همین سالها بود که وزارت پست و تلگراف به استان های مربوطه دستور واگذاری داد. در اجرای این دستور در کرمان نیز در تاریخ دوازدهم اسفند ماه ۱۲۶۹ شمسی تلگرافخانه (هندواروپ) تعطیل شد و ساعت ۷ صبح آن روز رئیس پست و تلگراف وارد محل شده کلیه دستگاهها، وسایل فنی و سیم های خارج شهر را تحویل و به تلگرافخانه دولتی کرمان انتقال داد.

در آذرماه ۱۳۰۶ نخستین دستگاه تلگراف بی سیم بین تهران و کرمان دایر و ایستگاه آن در جلال آباد واقع در سه کیلومتری غرب کرمان نصب شد.

در اوایل تیرماه ۱۳۱۰ شمسی به جای «فرزانگان» میرزا احمد خان وزیری مخابر السلطان که عضو اداره کل تفتیش وزارت پست و تلگراف بود به ریاست اداره پست و تلگراف ایالت کرمان منصوب شد. در دوره ریاست نامبرده در مهر ماه همان سال تلگراف بی سیم کرمان دایر شد و اداره پست و تلگراف هم به محل اداره باجه های پستی کنونی روبروی بانک ملی مرکزی انتقال یافت. جالب است بدانیم در مواقعی که مردم خواسته هایی از قبیل برقراری نظام مشروطه از مقامات داشتند با راهپیمایی و دادن شعار به طرف اداره پست و تلگراف مذکور رفته در صحن آن متحصن می شدند و خواسته های خویش را به گوش مقامات میرساندند.

پس از وی میتوان از مرحوم ظهیر اوبهی و مرحوم صدری نام برد که هریک در فاصله ی سالهای ۱۳۱۳ تا ۱۳۲۳ شمسی متجاوز از پنج سال در این سمت خدمت کردند.

حدود سالهای ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ شمسی کلیه دستگاهها و امور مربوط به شرکت تلفن و شخص میرزا یحیی اطمینان واگذار گردید. سپس شرکت مزبور توسعه پیدا کرد و محل اداره و نصب دستگاه های ارتباطی آن در منزلی متعلق به محمد اسماعیل خان وکیل الملک - که هم اکنون به پارکینگ بانک سپه مرکزی تبدیل شده - انتقال یافت.

سیم های تلفن هم اغلب از روی بام خانه ها کشیده شده بودند و بعضی از خانه ها جهت خشک شدن لباس های شسته شده شان از آنها استفاده می کردند که این کار اغلب موجب اتصال سیم ها و اختلال در امور ارتباطی می شد بعد از آن خانه مرحوم ملا محمد صالح واقع در کوچه جنوب متصبریه ملامحمد صالح در بازار وکیل محل اداری و نصب دستگاههای ارتباطی بود. در این خانه ارتباط تلفنی بین شهرهای مختلف استان کرمان از قبیل سیرجان، رفسنجان، بم، جیرفت و کهنوج هم برقرار شد.